

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

***МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ЮРИДИЧНОМУ ІНСТИТУТІ***

Затверджено :

Науково-методичною радою
Навчально-наукового юридичного
інституту Прикарпатського
національного університету імені
Василя Стефаника, протокол №1 від
27 вересня 2024 р.

Івано-Франківськ, 2024

РОЗДІЛ 1. МЕТА І ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1.1. Самостійна робота здобувачів вищої освіти (надалі – здобувачів) – це форма організації індивідуального вивчення ними навчального матеріалу в аудиторний час та після аудиторних занять з метою формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості молодої людини, суть якої полягає в уміннях планувати, систематизувати, контролювати й регулювати свою діяльність під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

1.2. Завдання самостійної роботи у закладі вищої освіти: навчити здобувачів: творчо і самостійно працювати; планувати особисту стратегію навчання; раціонально організувати свій час; працювати з комп'ютером; опрацьовувати літературні джерела; виконувати дослідницьку роботу, аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень тощо.

1.3. Самостійна робота з навчальної дисципліни для здобувачів може включати різні форми, які визначаються силабусом навчальної дисципліни, іншими навчально-методичними засобами залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни.

1.4. Самостійна робота з кожної дисципліни містить обов'язкову та вибіркочу складові. Обов'язкова складова (базова самостійна робота) передбачає опанування програмного матеріалу дисципліни. Вибіркова складова (додаткова самостійна робота) передбачає виконання завдань, які здобувач вибирає з метою підвищення свого професійного рівня, особистого рейтингу. Як правило, до таких завдань відноситься робота науково-дослідницького і творчого характеру.

Базова самостійна робота забезпечує підготовку здобувача до аудиторних занять і контрольних заходів з усіх навчальних дисциплін навчального плану. Результати цієї підготовки виявляються в активності здобувача на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань здобувача, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни.

Базова самостійна робота здобувачів може включати такі форми самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури;

- пошук (підбір) і огляд літератури та електронних джерел інформації з індивідуально заданої проблеми навчальної дисципліни;
- виконання домашніх завдань;
- вивчення навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення;
- підготовка до лабораторних робіт, практичних (семінарських) занять;
- підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю;
- систематизація вивченого навчального матеріалу перед семестровим екзаменом;
- самостійна робота для здобувачів з використанням елементів дистанційного навчання.

Додаткова самостійна робота може включати такі види робіт:

- науково-дослідницька робота, участь у наукових студентських конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах;
- аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми;
- аналіз статистичних і фактичних матеріалів за заданою темою;
- проведення соціологічних та інших статистичних досліджень у позааудиторний час;
- написання реферату, есе за заданою проблематикою;
- підготовка рецензії на наукову статтю;
- бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою;
- розробка презентацій;
- розробка (складання) тестових завдань, практичних задач, проєктів;
- опрацювання неадаптованих публіцистичних, науково-правових іноземних джерел;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка хронологічних, порівняльних таблиць;
- підготовка термінологічних словників, схем, глосаріїв;
- різні види додаткової соціально-освітньої діяльності (соціальні проєкти, «флешмоби», а також творчі гуртки, клуби) та ін.

1.6. Методичні рекомендації розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 року (зі змінами від 16.08.2024 року), «Про

забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 року (з відповідними змінами та доповненнями) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (редакція 6) від 19 травня 2023 року.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Самостійна робота організовується в рамках кафедр і забезпечується:

- силабусами навчальних дисциплін, освітніми програмами;
- інформаційними ресурсами (довідниками, підручниками, навчальними посібниками, картотеками літератури, банками індивідуальних завдань, електронними хрестоматіями, науковими видання тощо);
- бібліотечними приміщеннями і ресурсами, навчальними кабінетами, комп'ютерними класами, лабораторіями тощо;
- методичними матеріалами (вказівками, практикумами, рекомендаціями, медіатеками тощо);
- матеріалами для здійснення контролю (екзаменаційними білетами, контрольними завданнями, тестами і т.п.) різного рівня знань;
- методичним забезпеченням самостійної роботи здобувачів з використанням дистанційних методів навчання;
- консультаціями з боку викладача;
- можливістю публічного обговорення теоретичних та/або практичних результатів, отриманих здобувачем самостійно, під час участі у круглих столах, наукових семінарах, конференціях, олімпіадах, конкурсах тощо.;
- тематичними рубриками на web-сторінках навчального підрозділу.

2.2. Викладач під час проведення навчальних занять особливу увагу звертає на формування у здобувачів раціональних умінь і навичок розумової праці (вміння працювати з навчальною, науковою літературою, розподіляти навчальний матеріал на змістові частини, складати план і запитання до прочитаного, виділяти головну думку, самостійно робити висновки з прочитаного і доводити їх), тобто пропонує такі завдання, які потребують

самостійності, повноти виявлення знань і навичок, набутих здобувачами, а також творчого підходу до їх виконання.

2.3. Самостійна робота дозволяє здобувачам ефективно вдосконалювати професійні вміння та навички. Така робота повинна бути індивідуальною з урахуванням рівня творчих можливостей здобувачів, їх навчальних здобутків, інтересів, потреб, навчальної активності тощо.

2.4. Детальна регламентація вимог та завдань для самостійних робіт систематизується у методичних вказівках (посібниках) для самостійної роботи з відповідної навчальної дисципліни.

Якісне наповнення методичних розробок для самостійної роботи здобувачів передбачає зокрема:

- наявність методичних вказівок (посібників) до кожної з тем самостійної роботи (згідно силабусу навчальної дисципліни);
- максимальне охоплення питаннями для самопідготовки програми навчальної дисципліни;
- відсутність повторень питань у методичних вказівках (посібниках) для семінарських/практичних/лабораторних занять та для самостійної роботи.

2.5. Кількість годин, відведених для самопідготовки (самостійної роботи) здобувача визначається силабусом навчальної дисципліни.

Перелік завдань для самостійної роботи, їх оцінка, терміни та умови виконання доводяться до відома здобувачів на початку вивчення навчальної дисципліни (на перших заняттях).

РОЗДІЛ 3. ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Форма самостійної роботи – зовнішньо виражена діяльність здобувача (сукупність дій) щодо опрацювання навчально-наукового матеріалу, який передбачений для самостійної роботи.

Формами самостійної роботи здобувачів є:

- 1) індивідуальна робота;
- 2) наукова робота;
- 3) підготовка завдань, які виносяться для самостійного опрацювання до відповідних тем навчальної дисципліни;

4) підготовка до підсумкового контролю знань (модульних контрольних робіт, екзамену/заліку);

5) підготовка курсової роботи тощо.

3.2. Індивідуальна робота – це форма самостійної роботи, яка передбачає можливість вибору здобувачем з переліку чи за рекомендацією викладача для персонального опрацювання завдання для виконання. В змісті таких завдань може бути робота з підручником, нормативно-правовим актом (зокрема, конспектування за заданою тематикою, підготовка повідомлення), практичні завдання, схематичні завдання, написання рефератів, доповідей, есе, аналіз нормативно-правових актів тощо.

Завдання для індивідуальних робіт є частиною навчально-методичного забезпечення дисципліни та готуються керівником відповідного навчального курсу до початку семестру та затверджуються на засіданні кафедри. Такі завдання також повинні супроводжуватись рекомендаціями щодо їх виконання та оцінювання в межах кількості балів визначеної в Положенні про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 27 червня 2024 року.

3.3. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить власні висновки. Науково-дослідницька робота повинна засвідчити теоретичні знання здобувача; навички самостійно опрацьовувати наукові джерела (статті, монографії, матеріали творчих дискусій тощо) і на їх підставі приходити до самостійних висновків та узагальнень оригінального наукового характеру. Наукова робота проявляється через участь здобувачів у наукових гуртках, конференціях, круглих столах тощо та підготовці ними під керівництвом викладача виступів, доповідей, статей, висновків, пропозицій наукового характеру та ін.

Участь в науковому заході здобувача із зайняттям призового місця є підставою для округлення йому пропуску аудиторного заняття або отримання додаткових балів згідно Положення.

3.4. Підготовка завдань, які виносяться для самостійного опрацювання до відповідних тем навчальної дисципліни здобувачами здійснюється на основі підготовки програмового матеріалу з методичних вказівок (посібників) для самостійної роботи здобувачів з відповідної навчальної дисципліни.

3.5. Підготовка до підсумкового контролю знань (модульних контрольних робіт, екзамену/заліку, державної атестації) здійснюється здобувачами перед відповідними формами контролю та передбачає повторення, доопрацювання навчального матеріалу згідно програмових вимог.

3.6. Завдання для модульних контрольних, екзаменаційних, залікових робіт, а також державної атестації розробляються з урахуванням відповідного навчального матеріалу, який передбачений для самостійного вивчення здобувачами.

РОЗДІЛ 4. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Оцінювання та контроль самостійної роботи, її результатів здійснюється залежно від форми самостійної роботи, і оцінюється відповідною кількістю балів.

4.2. Оцінювання викладачем самостійної роботи у формі підготовки здобувачами завдань, які виносяться для самостійного опрацювання до відповідних тем навчальної дисципліни здійснюється на основі проведення самостійних робіт, тестування, експрес-опитування і т.п. в межах часу, виділеного на семінарські/практичні/лабораторні заняття та/або в час, відведений для контролю самостійної роботи згідно графіків контролю знань здобувачів, затверджених кафедрою.

Самостійна робота здобувачів оцінюється за 5-ти бальною системою: 5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно». Оцінка за самостійну роботу виставляються в окремі графі «самостійна робота» в журналі академічної групи на сторінці відповідної навчальної дисципліни і має бути виставлена кожному здобувачеві. Дана оцінка враховується в семестровий підсумковий контроль відповідної навчальної дисципліни.

4.3. Оцінювання інших форм самостійної роботи: індивідуальної, наукової роботи здобувачів, підготовки до здачі модульних контрольних робіт, заліків/екзаменів тощо здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 27 червня 2024 року.

4.4. Основними формами контролю самостійної роботи є:

- ✓ екзамен (залік);
- ✓ тестування;
- ✓ колоквіум;
- ✓ контрольна робота;
- ✓ письмові чи усні опитування здобувачів;
- ✓ перевірка домашніх завдань (практичних, контрольних);
- ✓ перевірка індивідуальних завдань;
- ✓ перевірка творчих та наукових завдань;
- ✓ оцінювання реферату, доповіді тощо.

Викладач може самостійно визначати форми контролю.

4.5. Контроль самостійної роботи, її результатів в навчально-науковому юридичному інституті здійснюється згідно з графіками контролю самостійної роботи (індивідуальних занять) здобувачів освіти, проведення контрольних робіт, індивідуальних занять, які затверджуються кафедрами на відповідні навчальні семестри (навчальний рік), а також під час проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять, контрольних робіт, іншого поточного та підсумкового контролю знань.